

سازمان ملل متحد و تبهکاری جوانان در ایران

از پس از پایان جنگ جهانی دوم ، سالیانه شماره ای نزدیک به پانصد تن مستشار ، کارشناس و هیئت های فنی - صرف نظر از روزنامه نگاران خارجی - از طرف سازمانهای مختلف بین المللی بایران سفر می کنند . از این گروه پاره ای چند روز ، دسته ای چند هفته و عده ای نیز سالی چند را در ایران بسر می برند . بی آمدن این رفت و آمدها ، عموماً در گزارش های محرمانه و یا غیر محرمانه انعکاس می یابد . و متأسفانه در اکثر از موارد حتی گزارش های غیر محرمانه ای آنان ، دوازده دسترس همگان بایگانی می شود . مردم ، و یاشاید حتی اکثریت نزدیک به اتفاق محققان ما نیز از مندرجات این گزارش ها که یکی از مهمترین مبانی رفتار و قضاوت های بین المللی را نسبت بما تشکیل می دهند ، بی خبر می مانند . بدون شك حسن تفاهم ها ، سوء تفاهم ها ، خیراندیشی ها ، بداندیشی ها ، داوری های شتابزده ، موشگافی ها ، پیشنهادهای اصلاحی ، انتقادات ، دقت ها کج سلیقی گی ها ، طرح ها ، فعالیت ها و تماس های کلیه ای این مستشاران در ایران که تا حد نسبتاً زیادی در گزارش های آنان نیز منعکس است - خواه درست یا نادرست - از جمله مهمترین مسائل ایران معاصر بشمار می رود . از اینرو جای آن داشت که این گزارشها به زبان فارسی درآید ، و در دسترس همگان قرارگیرد . (مسائل ایران) وظیفه ی خود می داند که مهمترین دسته از این گزارشها را بدست آورده منتشر سازد . گزارش حاضر ، نوشته ی رئیس اداره ی دفاع اجتماعی سازمان ملل متحد ، دومین گزارشی است که بدین مقصود در این ماهنامه انتشار می یابد . ترجمه ی این گزارش از بانو ناصره اردلان ربوبی است .

مسائل ایران

بنابه پیشنهاد انجمن ملی حمایت کودکان ایرانی در سال ۱۳۴۰ درخواستی از طرف وزارت بهداری ، مبنی بر طرح ریزی يك برنامه ی پیش گیری دقیق علمی ، جهت تبهکاری جوانان در ایران ، به سازمان ملل متحد فرستاده شد . چندی نگذشت که وزارت دادگستری نیز پشتیبانی خود را در مورد این درخواست اعلام داشت . در نتیجه تصمیم بر آن گرفته شد که کارشناسی از طرف سازمان ملل متحد ، بایران اعزام گردد ، تا درباره ی چگونگی اشکالات ، امکانات ، متخصصین موجود ، مؤسسات مربوط و غیره ، اطلاعات لازم را کسب نموده گزارشی تهیه نماید ، و بر اساس اهمیت گزارش

* Dr. Edward Galway, Chief of the Section of Social Defence, UN.

با وزارتخانه‌های مربوط ، مؤسسات دولتی و غیر دولتی تماس گرفته بادر نظر گرفتن کامل امکانات ، برنامه‌ای طرح و پیشنهاد کند ، و به سازمان ملل متحد جهت استفاده از کمکهای فنی ارسال دارد .
با این مقدمه ، «**دکتر ادوارد گالوی**» ، رئیس اداره‌ی دفاع اجتماعی سازمان ملل متحد که مسئول فعالیت های بین‌المللی در موارد پیش گیری از جنایات و درمان تبهکاران است ، مأمور گردید که برای مدت سه هفته در فوریه ۱۹۶۲ . اسفند . ۱۳۴۰ به ایران مسافرت نماید .

سابقه‌ی مأموریت

چهار عامل موجود در ایران لزوم این مأموریت را امکان پذیر ساخت :

۱- پیشنهاد انجمن ملی حمایت کودکان که در بالا ذکر شد . فعالیت این انجمن هنوز بطور دقیق مشخص نگردیده است . لیکن آنچه مسلم است اینست که وجوهی جمع‌آوری شده است ، تا هرگاه انجمن طرح نهائی خود را آماده سازد ، بتوان برای تحقق آن بکار برد .

۲- قانون دسامبر ۱۹۵۹ / آذر ۱۳۳۸ است که تشکیل دادگاهی جهت جوانان را در ایران ضروری می‌شمرد ، تارسیدگی به وضع جوانان تبهکار ، تحت شرایطی متفاوت از بزرگسالان انجام پذیرد . این قانون در مرحله‌ی انتظار اجرا بسر میبرد .

۳- قدمی است که آموزشگاه خدمات اجتماعی برداشته است و به دانشجویان خود تعلیم میدهد که در پیش‌گیری از تبهکاری و درمان مجرمین ورزیدگی لازم را تحصیل نمایند .

در همین مورد دولت ایران درخواستی به سازمان ملل متحد فرستاده است تا به آموزشگاه ، در طرح ریزی برنامه ها در این زمینه و تعلیمات لازم به دانشجویان همکاری و کمک نماید . این درخواست هنوز بمرحله‌ی تصویب نرسیده است چون هنوز بنظر نمی‌رسید که حق تقدم لازم را برای کمک فوری احراز نموده باشد .

۴- قصد سازمان برنامه است در رسیدگی به وضع کودکان ناسازگار و دشوار در برنامه‌ی سوم . لزوم توجه به کودکان دشوار و ناسازگار (کودکانیکه اشکالات رفتاری دارند) در برنامه‌ی سوم خاطر نشان شده است . و برای انجام این منظور مبلغ دومیلیون ریال نیز در نظر گرفته‌اند .

ملاحظات بین‌المللی

سازمان ملل متحد از آغاز حیات خود ، بر این بود که توجه زیادی به مسئله‌ی تبهکاری جوانان و پیش‌گیری از آن شود . زیرا بنظر می‌رسد این مسئله ، یکی از مسائل روزافزونی است که

کشور های زیادی در جهان ، با آن مواجه اند . و اگر چنانچه به آن رسیدگی نشود ، مسئله صورت بسیار بغرنج و جدی بخود خواهد گرفت ؛ بویژه در کشورهایی که از نظر اجتماعی و اقتصادی ، به تندی در حال تحول و پیشرفتند . بنابراین اکنون سالهاست که بذل توجه جهانی بدین مسئله مبذول گردیده و کمکهای قابل ملاحظه‌ای مستقیمی نیز به ممالکی که درخواست نموده‌اند شده است .

از آن هنگام تاکنون مسئله‌ی تبهکاری جوانان در سیمینار های ویژه‌ای در منطقه‌های سازمان ملل متحد در اروپا ، درخاور میانه و یا دور ، افریقا ، و امریکای لاتین مورد بحث قرار گرفته است . در ۱۹۵۵ در کنفره‌ی جهانی که توسط سازمان ملل متحد تشکیل شده بود ، مسئله‌ی پیشگیری از بزه‌کاری جوانان مطرح گردید ، و در نتیجه چندین طرح که با توجه به شرایط بین‌المللی قابل اجراء باشد ، پیشنهاد شد (۱) . این طرحها نتیجه‌ی افکار متخصصین و مسولین را منعکس میسازد که نماینده‌ی ۶۱ کشور از کشورهای جهانند . علاوه بر این سازمان ملل متحد ، یک بررسی و تحقیق جهانی را در مورد پیشگیری تبهکاری جوانان در یکی از شماره های مخصوص «مجله‌ی بین‌المللی سیاست کیفری» به سه زبان منتشر ساخته است (۲) . بتازگی نیز در نوامبر ۱۹۵۹ مجمع عمومی سازمان ملل متحد ، قطعنامه‌ی جداگانه‌ای درباره‌ی همین موضوع گذراند که در آن یادآوری شده که بنا بر گزارش‌های رسیده در بسیاری از کشورهای جهان ، توجهی روزافزون به مسئله‌ی بزه‌کاری جوانان و ناسازگاریهای اجتماعی مشابه آن مبذول شده است . در این قطعنامه اظهار امیدواری شده است که به مسئله‌ی تبهکاری جوانان هرچه زودتر ، توجهی را که درخور آن است مبذول دارند (۳) .

وضع کنونی ایران از نظر تبهکاری جوانان و پیشگیری آن

بزه‌کاری جوانان در حال حاضر در ایران مسئله‌ی حادی بنظر نمی‌رسد (۴) . لازم است کلمه‌ی «بنظر نمی‌رسد» را با کبار برد . چون

۱- در این باره رجوع کنید به - : United Nations Publication Sales No. 1956. IV. 4

۲- در این باره رجوع کنید به - :

The International Review of Criminal Policy,
U.N. Publication - Sales No. 1955. IV. 10

۳- در این باره رجوع کنید به - :

General Assembly Resolution 1394 (XIV)

۴- هر چند اینک بیش از یکسال واندی است که از نگارش این گزارش میگذرد ، و در طی این مدت وقوع تبهکاری ها و جنایاتی نظیر قتل رضا دودویی- بقیه پاورقی در صفحه بعد

هنوز آمار دقیق و بااطلاعات کافی که بتوان از روی آن تحقیق بعمل آورد، در دست نیست. عقیده‌ی اشخاص مطلع اینست که خوشبختانه امروز در ایران رفتار و اعمال خصمانه و خلاف آداب اجتماعی، در بین جوانان، مسئله‌ی مهمی بشمار نمی‌رود و تعداد کودکان در زندانها نسبتاً کم است. ضمناً نباید فراموش کرد که بارها از طرف مقامات مسئول خاطر نشان شده‌است که چون زندان، تنها وسیله‌ی مبارزه با تبهکاری جوانان است، از این روناچار، از بسیاری از اعمال خلاف نسبتاً ساده‌تر جوانان چشم پوشی می‌شود. و حال آنکه اگر وسائل اصلاحی مناسبتری در دست بود، یقیناً شماری جوانانی که میبایست تحت مراقبت دقیق قرار گیرند، بمراتب بیشتر از گروه محدود کنونی میبود.

در هر صورت عقیده‌ی اشخاص مطلع، عمیقاً مبنی بر این است که در سالهای اخیر تعداد کودکان بزه‌کار رو با افزایش نهاده‌است؛ و این امر بطور محسوس در تهران، بیشتر و در مراکز استانها به نسبت کمتر است. تا جایی که در نواحی روستایی بسیار کمتر به چشم می‌خورد. همچنین محافل صلاحیت‌دار، متفقاً معتقدند که هرچه زودتر لازم است برنامه‌ای هماهنگ و تلفیقی، برای مبارزه با مسئله‌ی تبهکاری جوانان، طرح ریزی شود. زیرا کشور بزودی با این مسئله، با شدت و وسعت سرسام آوری روبرو خواهد شد. ضمناً عموم مؤسسات مربوط، آمادگی خود را برای انجام نقش خویش در یک برنامه‌ی وسیع و جامع اعلام داشتند. از سوابقی که بدست آمد و از عقاید اشخاص صلاحیت‌دار دو نتیجه عاید گردید -:

۱- کودکانیکه به جهت داشتن رفتار خلاف اجتماعی، توسط پلیس به دادگاه‌ها و یا زندانها جلب شده‌اند، با خطر بزرگی مواجه هستند که تدریجاً در اثر آشنائی با تبهکاران دیگر به جنایات تکراری و جدی تری بعداً مبادرت ورزند.

۲- جوانانیکه در این وضع انتقالی مدنی، و دگرگونی ارزشها و آداب اجتماعی پرورش می‌یابند، و پاره‌ای از عقاید و افکار قدیم را زیر پا نهاده به تازه‌های غربی، می‌گروند، عموماً مدام در یک حالت کشمکش و نابسامانی روحی بسر می‌برند که گاهی اوقات بصورت تجاوز و تهاجم بروز میکند. این حالات در تهران و پاره‌ای دیگر از شهرهای بزرگ بیشتر دیده‌میشود. بطوریکه برای

بقیه پاورقی از صفحه قبل

هفت ساله - بدست سیروس شانزده ساله و شرکت گروه دیگری از نوجوانان در انواع تبهکاری‌ها، در اثر انتشار در روزنامه‌های عصر و مجلات و تحریک افکار عمومی، تصویر دهشتناکی را از جرم جوانان، درانها عموماً ترسیم کرده‌است، با این وصف، هنوز از نظر آماری بیان دکتر گالوی در مورد قلت جرم بوسیله‌ی جوانان در ایران، درست است. مسائل ایران

مثال گفته میشود که شماری جوانانی که از زادگاه خود فرار کرده به شهر های بزرگتر روی آورده اند ، رو با افزایش است . همچنین اطلاع میدهند که در تهران و شهر های بزرگ ، مسئله ی تبهکاری نوجوانان ، فحشاء ، و بخصوص «هم جنس خواهی» (لواط) بطور محسوس رو به تزاید است .

لیکن با این وصف از گفته های بالا نمیتوان نتیجه گرفت که مسئله ی رسیدگی به احتیاجات جوانان ، بطور کلی در ایران ، فراموش شده است . برعکس دوائر دولتی و مؤسسات غیردولتی ، این مسئولیت را بخوبی درک کرده برنامه هائی نیز جهت جوانان ترتیب داده اند . تنها میتوان گفت که تعداد این برنامه ها ، با مقایسه با جمعیت و تعداد جوانان بسیار ناچیز و محدود است . آنچه در اینجا قابل ملاحظه است ، اینست که در خلال این برنامه ها گاه نارسائی ها و شکافهائی موجود است که اگر چنانچه به ترمیم آنها توجه نشود ، مسائل و دشواریهای اجتماعی بزرگی بوجود خواهد آورد . و بهمین منظور است که یک بررسی کامل علمی مورد نیاز است .

همچنین فراموش نباید کرد که درباره ی جوانان آنچه حائز اهمیت است ، فراهم آوردن وسائل راحتی و زندگی ، مانند غذا ، منزل و وسائل تحصیل و غیره است . البته باید برنامه هارا طوری تنظیم نمود ، تا با برنامه ای که جهت پیشگیری از ناسازگاری های اجتماعی طرح شده است ، مفاصلی پیدا ننماید . قطعاً عدم توجه به پیشگیری ناسازگاریهای اجتماعی میتواند ، برنامه هائی را که برای بالا بردن سطح زندگی طرح ریزی میشود ، در طول زمان به تعویق اندازد ، و از نتایج آنها بکاهد .

خوشبختانه مملکت ایران در این مراحل اولیه میتواند ، برنامه های خود را ، طوری طرح ریزی و اجرا نماید که از ناسازگاری های اجتماعی ناشی از تحولات و تغییرات مدنی و اقتصادی که در بسیاری از کشورهای دیگر بوجود آمده است ، پیشگیری کند .

طرح پیشنهادی برای اجراء

این موضوع را از دو جانب میتوان مورد رسیدگی قرار داد :-

۱- اولین قدم ، رسیدگی دقیق به وضع جوانانی است که در حال حاضر از نظر قانونی باید تحت مراقبت و تعقیب قرار گیرند؛ تا بدینوسیله از جنایات و رفتار های متعدیانه ی بعدی جلوگیری شود .

۲- دومین راه ، اجرای یک برنامه ی وسیع است که زمینه های نامساعد را که ممکن است ، جوانان را به تبهکاری وادارد ، از میان ببرد و به جوانانی که نیاز هائی دارند ، قبل از آنکه مرتکب جرمی شوند ، دسترسی پیدا کرده حتی المقدور بر رفع نیازمندی

های آنان مبادرت شود .

اقدامات خاص برای رسیدگی به وضع تبهکاران جوان

قانونی که برای رسیدگی جداگانه به مسئله‌ی جوانان تنظیم شده است ، باید هرچه زودتر بمورد اجرا گذارده شود ، و آن ، هم از نظر انسانی و اخلاقی ، و هم از نظر عملی برای پیشگیری از تبهکاری ها . از آنجا که این قانون را نمیشود یکباره ، در تمام ایران اجرا کرد ، بهتر است نخست در تهران بعنوان نمونه بمرحله‌ی اجرا گذارد ، و تدریجاً ، اجرای آنرا در تمام استانها و شهرستان ها ، توسعه داد . بدیهی است اجرای آن منوط به موفقیت و اخذ تجربه و نتیجه‌ی سودمند در تهران ، و تعلیم لازم بکارکنانی است که با این طرح فعالیت خواهند نمود .

ماده‌ی اصلی طرح نمونه‌ی تهران ، ایجاد يك (دادگاه جوانان) ، یا يك محل موقت جهت نگاهداری جوانان ، تا تصمیم نهائی دادگاه ، و يك مرکز آموزشی و ترمیمی میتواند باشد . وزارت دادگستری ، هم اکنون ، دو تن از قضات عالی رتبه‌ی خود را که از نظر علاقه به چنین برنامه‌ای ، برای اداره‌ی دادگاه جوانان ، شایسته بنظر میرسیدند ، انتخاب نموده است . در ضمن وزارت دادگستری در نظر دارد که به آنها تعلیمات اضافی داده از سازمان ملل متحد درخواست بررسی نماید ، تا آن دو بتوانند در کشورهای خارج ، شیوه‌ی کار دادگاه جوانان را مشاهده نمایند . هم زمان با این امر ، اگر چنانچه در خارج از دستگاه وزارت دادگستری ، اشخاص صاحب صلاحیتی که باین نوع فعالیتها علاقمند باشند ، دیده شود ، باید برای دادگاه جوانان در نظر گرفت . اکنون محافل مطلع همه براین نظر متفقاند که قاضی دادگاه جوانان ، علاوه بر تبحر در اصول حقوقی و قوانین مربوط ، باید تفاهم و اطلاع کافی در مورد مسائل اجتماعی بطور کلی ، و در مورد رفتار جوانان بطور اختصاصی داشته باشد (۱) .

قاضیان مورد نظر ، برای دادگاه جوانان ، باید تمام وقت خود را صرف فرا گرفتن تعالیم لازم نموده فرصت کافی به آنها داده شود که درباره‌ی مسائلی که جوانان را به تبهکاری برمیگمارد ، اطلاعات دقیق دست اول بدست آورند . ضمناً باید باتمام جوانب

۱ - در اینجا بی‌مناسبت نیست که به توصیه‌ی « سمینار خاورمیانه‌ی سازمان ملل متحد ، درباره‌ی پیشگیری تبهکاری و درمان تبهکاران » در سال ۱۹۵۳ اشاره شود . - « قاضیان دادگاههای کودکان ، باید از میان قاضیان دادگستری ، بدون توجه به رتبه‌ی آنان ، تنها بشرط اطلاع کافی بر مسائل اجتماعی ، بویژه مربوط به کودکان برگزیده شوند . زنان نیز لازم است ، هم به عنوان داور و هم به عنوان داستان ، در عضویت دادگاههای جوانان شرکت داده شوند » .

و وسائل و مؤسساتی که برای پیشگیری بزه کاری کودکان و نوجوانان موجود است ، آشنایی کامل پیدا نمایند ؛ مانند (آشنایی با کار پلیس و مؤسسات دولتی و ملی) . مضافاً پیشنهاد میگردد که یک برنامه‌ی تعلیماتی ، در وزارت دادگستری زیر نظر آقای محمد مجلسی معاون دادستانی کل و وزیر سابق دادگستری ترتیب داده شود که توسط کسانی که در خارج از ایران تعلیماتی باین منظور دیده‌اند ، بفعالیت پردازد . علاوه بر آن ، سازمان ملل متحد نیز آماده است درخواستی بدین منظور دریافت دارد ، تا قاضی‌های برگزیده برای دادگاه‌های جوانان ، بتوانند از دادگاه‌های مشابه ، در کشور های پیشرفته بازدید نمایند .

در زمان حاضر ، در برابر مسئولیت‌هایی که وزارت دادگستری در مورد مراقبت از جوانانی که توسط پلیس گرفته شده و یا در مراکز موقت برای اخذ تصمیم نهائی دادگاه ، نگهداری میشوند ، ولی بنابر حکم ، به یکی از اردوگاه‌های کار فرستاده شده‌اند ، یک نفر را مسئول اجرا و اداره‌ی برنامه‌ها نموده است . مسئولیت این شخص در حقیقت دارای دو جنبه است : یکی آنکه کلیه امور اداری برنامه‌ها را زیر نظر گیرد ، و دیگر آنکه افسر رابط بین وزارتخانه‌های مختلف ، و مؤسسات دولتی و غیردولتی مربوط باشد . وزارت خانه‌های فرهنگ و بهداری ، ریاست آموزشگاه خدمات اجتماعی ، انجمن ملی ایرانی حمایت کودکان که علاوه بر دوقاضی ویژه‌ی جوانان برای پیشرفت این برنامه‌ها همکاری خواهند داشت ، باید مرتباً جلساتی تشکیل دهند و پیشرفت‌های حاصله را مورد مطالعه قرار دهند و چنانچه وضع ایجاب نمود ، اعضای دیگری را نیز به شورای خود بیفزایند .

دراغاز کار اینک بسیار دشوار است که اندازه‌ی دقیق مرکز آموزشی و ترمیمی را برای نوجوانان تعیین کرد . در حقیقت این یکی از کارهای اولیه مسئول امور اداری خواهد بود ولی چون تاکنون آمار دقیقی در مورد جمعیت و کسانی که باید از آنان توجه شود ، در دست نیست ، بهتر است در حال حاضر از وسائل موجود موقتاً استفاده نمود ، تا اینکه بعداً طرحی جامع برای این نوع مراکز در نظر گرفته شود .

بنظر میرسد که انجمن ملی ایرانی حمایت کودکان مقدراری بودجه برای اجرای چنین برنامه‌ای در دست دارد و میتواند وسائل و مکان این مرکز را تهیه نماید . رئیس امور اداری برنامه و مدیر عامل انجمن متفقاً مسئول بررسی وسائل لازم و محل مناسب‌اند. (۱)

۱ - انجمن ملی ایرانی حمایت کودکان ، در تقسیم این فکر به تشکیل یک کانون نمونه بنام « مرکز مشاهدات روانی کودک » همت گماشت که پس از چندین ماه فعالیت ، رسماً در دهی دوم آبانماه امسال ، بدست علیاحضرت شهبانو گشایش یافت . مسائل ایران

هر چند در بالا اشاره شد ، در زمان حاضر نمیتوان طرح برنامه ای قطعی و نهائی ، جهت محل مورد نظر ریخت . ولی باید متذکر شد که «**دادگاه نمونه ی جوانان**» لازم است ، خارج از محیط دادگستری ، در محل مخصوص نگاهداری جوانان ، باشد . تا از آمد و رفت زیاده تر جوانان به دادگاه ها ، و همچنین بردن جوانان به دادگاههای جنائی و مشاهده ی صحنه های خاص آنها ، جلوگیری شود . ضمناً سازمان ملل متحد میتواند برنامه ها ، یادداشتها و مطالب دیگری را که ممالک دیگر ، در همین زمینه تهیه کرده اند ، در اختیار درخواست کنندگان بگذارد .

در این مورد سؤال شده که «آیا ممکن است ، سازمان ملل ، مشاوری برای وزارت دادگستری اعزام نماید ؟ » . این درخواست بسیار بجا خواهد بود ، چه این درست در زمینه ی فعالیتی است که سازمان ملل خواهان آنست . باضافه رئیس امور اداری برنامه ی تعلیماتی دادگاه جوانان که وزارت دادگستری وی را انتخاب نموده است نیز باید ، در برنامه هائی که برای دونفر قاضی ترتیب داده شده شرکت نماید . البته این امر پیشینی شده است .

متأسفانه در ایران اشخاصی که در این کار مهارت داشته باشند ، بسیار کم اند که بتوانند هم مؤسسه ی نامبرده و هم دادگاه را از نظر روانی ، اجتماعی و درمانی اداره نمایند . و این امر برای مسئول امور اداره ی دادگاه نمونه ی جوانان ، کارآسانی نیست که بتواند يك تیم ایده آل در آغاز ، برای کار برگزیند . ولی باتمام این احوال چندین امکان موجود است ، و شاید بهتر از همه دانشجویانی هستند که از آموزشگاه خدمات اجتماعی فارغ التحصیل میشوند . همچنین دانشجویان دیگری نیز هستند که در رشته های روانی ، در دانشگاه تهران و یا در خارج از کشور تحصیل نموده اند ، و میتوان آنها را برای فعالیت انتخاب نمود .

برای تمام کسانی که جهت خدمت در این دادگاه برگزیده میشوند ، باید يك دوره ی آموزشی تشکیل داد ؛ و بهترین راه آنست که يك شخص آزموده را جهت این کلاس انتخاب نمود ، تا توسط آن از مریبان و استادان آموزشگاه خدمات اجتماعی و همچنین از اشخاص مطلع در این زمینه که در دانشگاه تهران ، وزارت دادگستری ، وزارت فرهنگ و یا وزارت بهداشت یافت میشوند ، استفاده نماید . یکی از مؤسساتی که بسیار میتواند نافع باشد ، انستیتو جرم شناسی وابسته بدانشکده ی حقوق است . همینطور از کارشناس سازمان ملل ، برای تنظیم برنامه ی تعلیماتی و همچنین تدریس قسمتی از دروس میتوان استفاده کرد .

چون کارکنان ایندستگاه به کارهای مختلفی گمارده خواهند شد ، بهتر آنست که از طریق يك کمیته انتخاب شوند . هر چند انتظار می رود که داوطلبین در رشته های مختلف ، و با سطح مختلف ممارست داشته باشند ، با این وصف حداقلی از معلومات

مشترک را باید برای فراگرفتن تعلیمات لازم دارا باشند. از اینرو لازم است که مسئولین اداره‌ی کلاسهای آموزشی، اشخاص را از نظر قابلیت فراگرفتن دروس نیز بیازمایند و کسانی را که صلاحیت ندارند، بطورکلی کنار بگذارند.

در خلال مسئولیت‌های دیگر، رئیس امور اداری برنامه‌ها، باید بعد از یکسال کار، قوانین مربوطه را مرور و تجدیدنظر کرده اگر لازم باشد تغییراتی در آنها بدهد.

از هم‌اکنون لزوم تصویب بعضی از قوانین جدید بنظر میرسد. چون مثلاً در قانون کنونی پیش‌بینی نشده‌است که قاضی بتواند برای کودک بزه‌کار، یک سرپرست و یا مسئول برگزیند، و یا مثلاً کودک را به یکی از مؤسسات حرفه‌ای، غیر از آموزشگاه حرفه‌ای مخصوص کودکان بزه‌کار، بفرستد.

برنامه‌های پیش‌گیری

علاوه بر مسئولیت سنگینی که در بالا ذکر شد، مسئولیت‌های سنگین دیگری را نیز زیر عنوان پیش‌گیری باید بر شمرد. برای پیشرفت و تشکیل یک برنامه‌ی پیش‌گیری سالم، باید اطلاعات لازم در مورد اشکالات و علل در دست باشد.

دراولین کنگره‌ی سازمان ملل در خصوص پیش‌گیری از جرم و درمان مجرمان که در سال ۱۹۵۵ در ژنو تشکیل گردید، زمانی که در پایان میخواستند پیشنهادها و توصیه‌ها را اعلام دارند، «پژوهش و تحقیق» درباره‌ی جرم‌شناسی و علل تبهکاری جوانان، سرآمد کلیه‌ی پیشنهادها قرار گرفت. همانطور که در اوائل این گزارش گفته شد، اطلاعات لازم درباره‌ی مقدار و علل تبهکاری جوانان در ایران در دست نیست. همچنین نیز تحقیقی درباره‌ی اثر تحولات اجتماعی و توسعه‌ی شهرنشینی بر روی جوانان، در دست نیست. اداره‌ی برنامه‌ی دادگاه جوانان ناچار باید، تحقیقات اجتماعی را درباره‌ی بزه‌کاری جوانان در ایران تشویق نماید و از کلیه‌ی افراد صاحب صلاحیت، در این امر دعوت به همکاری کند. بدیهی است یکی از بهترین مراجع در این مورد، مؤسسه‌ی مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران خواهد بود. برای انجام تحقیق در علل ارتکاب جرم جوانان، یکی از نخستین گامها این است که انجمنی از دانشمندان امور اجتماعی ایران تشکیل شود، تا آنها مطلب را بطور کلی بررسی نموده طرح یک برنامه‌ی صحیح علمی را در این زمینه بریزند. این اجتماع که آنرا سمینار یا سمپوزیوم میشود نامید، بهترین راهی است که میتوان تجربیاتی که این دانشمندان تاکنون شخصاً آموخته‌اند، یکجا جمع‌آوری کرده در این باره مورد استفاده قرار داد. بدون شک این اطلاعات می‌تواند راههای سودمندی جهت طرح ریزی برنامه

های تعلیماتی باشد .

بهرتر است یادآور شد که مراجع بین‌المللی نیز حاضراند ، به ممالکی که این نوع بررسی‌ها را میکند ، کمک نموده و راهنمایی های لازم را جهت طرح يك سیاست اجتماعی بنمایند .

همچنین دفتر رئیس امور اداری باید کانون برنامه هائی باشد که مبارزه با سوءاستفاده از کودکان و نوجوانان ، در رأس آنها قرار دارد . و کودکان را از مراجعی که ممکن است از نظر اخلاقی صلاحیت نداشته باشند ، برحذر نمایند . وبهمین منظور است که این اداره باید با مؤسسات دولتی و غیردولتی تماس نزدیک داشته قوانینی برای مؤسسات مربوط پیشنهاد نماید . در مورد فحشاء بطور مثال ، کمک انجمن ملی ایرانی مبارزه با فحشاء ، بسیار مفید خواهد بود . (۱) تشخیص وضع اجتماعی و روحی نوجوانان تبهکار ، برای يك دادگاه مجهز ونمونه‌ی امروزی بسیار لازم است . از اینرو یکی دیگر از فعالیت ها ، آن خواهد بود که بدین منظور کلینیک مجهزی تاسیس شود .

این اداره در مورد لزوم ایجاد يك منزل برای جوانان که آنها را در آن به طور موقت در تهران نگاهداری نمایند ، نیز باید بررسی نماید . بنظر میرسد بسیاری از جوانان که بطل مختلف بتهران میآیند ، بدون منزل و مأوا هستند . در این منزل که توسط اشخاص کارآزموده اداره میشود ، می توان جوانان را بعداً به منزل خود روانه ساخت ، و یا وضع مناسبی برای آنها ترتیب داد . این منزل تنها باید جنبه‌ی موقت يك پناهگاه را داشته باشد .

همچنین این اداره باید بکوشد که زمینه را برای تفاهم مردم نسبت به مسائل جوانان ، بویژه نسبت به علل انحرافات و رفتارهای خلاف آداب اجتماعی و پیشگیری از آنها را فراهم نماید . برای مثال گنجاندن این رشته‌ها ، در برنامه هائی مانند برنامه های پلیس و تربیت معلم لازم است .

در اینجا امکان پذیر نیست که کلیه‌ی برنامه‌ها ومسئولیت های این اداره را ذکر کرد . بخصوص که تحمیل مسئولیت‌ها و وظائف زیاد سنگین بر آن ، در آغاز ، ممکن است پیشرفت آن را به تعویق اندازد . فقط باید بخاطر داشت که يك چنین اداره‌ای ، هسته‌ی مرکزی برنامه های پیشگیری و راهنمایی بزه کاری کودکان ونوجوانان خواهد بود . و یا شاید این اداره بعداً به « دفتر پیشگیری از تبه‌کاری کودکان ونوجوانان » تبدیل گردد . و

۱ - در این مورد شایسته است به پیمان جهانی و برنامه‌ی پیشگیری در امر روسی‌گری توسط سازمان ملل متحد ، وتوصیه‌ی اجرای آن به کشورهای عضو ، توجه شود .

برای اطلاع بیشتر رجوع کنید به - :

در آینده که متخصصین بیشتری در این رشته‌ها در خارج تحصیل نموده‌اند بایران باز می‌گردند، به توسعه‌ی آن همت گمارند.

سازمان برنامه

بسیاری از نکاتی که پیشنهاد گردید، در برنامه‌ی سوم سازمان برنامه پیش‌بینی شده‌است؛ و سازمان برنامه پشتیبانی خود را در مورد اجرای این برنامه اعلام داشته است. از اینرو بهتر است که یک نفر نماینده، از طرف سازمان برنامه نیز در کمیته‌ی مشاورت که در بالا ذکر گردید شرکت نماید.

شورای همکاری مؤسسات غیردولتی

مؤسسات غیر دولتی و ملی نقشی بسیار مهم، در این برنامه خواهند داشت. آنها نیز می‌توانند اجرای این برنامه را بنحو احسن پشتیبانی نمایند. و بهمین منظور بودجه وزیر دادگستری با توجه به کمیته‌ی همکاری مؤسسات غیر دولتی در رشته‌های خدمات اجتماعی، در یک جلسه لزوم برنامه‌های جامع‌تر و وسیع‌تری را برای پیش‌گیری از تبه‌کاری جوانان و رشته‌های مشابه آن، خاطر نشان نمود.

کنفرانسهای ملی

عده‌ی زیادی خاطر نشان می‌کنند که لزوم یک کنفرانس یک روزه برای روشن نمودن افکار عمومی در این مورد ضروری است. به این نظریات باید توجه شود.

بعنوان یک مؤسسه‌ی ملی، برای این منظور می‌توان از انجمن ملی حمایت کودکان ایرانی نام برد. در این کنفرانس، موضوعات از نظر اجتماعی، فردی، و اقتصادی و همچنین رفتارهای خلاف آداب اجتماعی دیگر از لحاظ جوانان تبه‌کار باید مورد بحث قرار گیرد. همچنین لازم است در مورد امکانات موجود و اشخاص صلاحیت‌دار در جامعه، برای همکاری جستجو شود. طرح این کنفرانس ملی باید با دقت زیادی ریخته شود. سخنرانی‌ها باید با مطالعه تهیه شده و هرچه بیشتر جوانب مختلف موضوع را ذکر نماید. برای تشکیل یک چنین کنفرانسی کمیته‌ی مشاورت که قبلاً ذکر آن رفت، باید نقش اصلی و مسئولیت اولیه را عهده‌دار شود.

واپسین یادآوری

تمام مطالب فوق زائیده‌ی مذاکره با مقامات عالی دولتی، مسئولین مؤسسات غیردولتی، استادان دانشگاه و کارشناسان

ایران است .

از اینروی پیشنهاد های بالا بنظر میرسد که شامل آراء و عقاید مورد قبول مسئولین امر در ایران باشد . با این وصف ممکن است ، در بعضی از نکات تفسیراتی لازم باشد . چنانکه در مورد سازمان ملل نیز (هر چند که در موارد کمکی که در بالا ذکر آن رفت ، روح عمومی برنامه های امدادی در مد نظر بوده است) لازم است که جزئیات امر در مرکز سازمان مورد بررسی و تأیید قرار گیرد .

پایان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی